

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มที่กำลังจะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปี

ข้างหน้า: กรณีศึกษา ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมพร

ศุภสินธุ์ ตราโต

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านเงินออมและการพึ่งตนเองด้านที่อยู่อาศัย 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อม 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและแนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร ที่กำลังจะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปีข้างหน้า

จากการศึกษาพบว่า 1) การวางแผนงบประมาณรายรับหลังเกษียณล่วงหน้าส่วนใหญ่มาจากอาชีพเดิม การวางแผนรายจ่ายล่วงหน้าจะมีการใช้จ่ายด้านสุขภาพมากที่สุด การเก็บเงินออมและทรัพย์สินส่วนใหญ่เก็บออมในรูปบัญชีออมทรัพย์ การเก็บสะสมเงินออมในรูปการลงทุนระยะยาวเพื่อการเลี้ยงชีพหลังเกษียณส่วนใหญ่เก็บในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ การวางแผนสำรองฉุกเฉินทางการเงินส่วนใหญ่มีการเก็บสำรองไว้แล้ว การวางแผนอาชีพหรืองานอดิเรกเพื่อหารายได้เพิ่มเติม ส่วนใหญ่วางแผนจะทำอาชีพเดิมต่อ การวางแผนที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณพบว่าส่วนใหญ่ต้องการอยู่บ้านหลังเดิมกับครอบครัว การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่จะอยู่ภายหลังเกษียณพบว่าผู้ที่เตรียมความพร้อมและไม่ได้เตรียมความพร้อมมีสัดส่วนที่เท่ากัน การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ภายในบ้านให้เหมาะกับสภาพร่างกายยามเกษียณพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมความพร้อม การวางแผนความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ หากเกิดเหตุฉุกเฉิน ส่วนใหญ่มีการวางแผนแล้ว 2) องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อม พบว่าระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส รายได้และความมั่นคงของอาชีพ ระยะเวลาก่อนการเกษียณอายุ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุ มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่าย ส่วนองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการพึ่งตนเองด้านที่อยู่อาศัยได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส ระยะเวลาก่อนการเกษียณอายุ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุ ซึ่งองค์ประกอบด้านรายได้และความมั่นคงของอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการพึ่งตนเองด้านที่อยู่อาศัย 3) ปัญหาที่พบคือ (1) การรับรู้ข่าวสารการเตรียมตัวเกษียณอายุน้อย (2) การวางแผนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพล่วงหน้ามีสัดส่วนมากไป (3) ประชาชนไม่ค่อยรู้จักกับกองทุน RMF และ LTF (4) เงินสำรองฉุกเฉินนั้นไม่ได้ระบุสัดส่วนที่ชัดเจน (5) ส้วมภายในบ้านบางส่วนยังเป็นส้วมซึม อาจจะทำให้เกิดอาการบาดเจ็บได้ง่าย

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, เกษียณ, เตรียมความพร้อม

Preparation for Aging among People Who Become Elderly in Next 10-20 years: A Case Study of Muang District Municipality, Chumphon Province

Suppasin Trato

Abstract

The objectives of this research are: 1) to study on preparation on saving and self-reliance on habitation; 2) to study on elements with relationship to preparation; 3) to study on problems of preparation for aging and promotion guidelines on preparation for aging of people in Muang Chumphon Municipality who become elderly in the next 10-20 years.

The research finds that 1) For their most subjects planned their revenue budget after retirement in advance from their occupation. For their expenditure planning, most subjects pay most attention on expenditure for health. For saving accumulation, most subjects saved their money in saving account. For saving in the form of long term investment for retirement, most subjects saved their money in the form of saving life assurance. For planning on financial emergency, most subjects had already planed. For planning on finding additional occupations or hobbies for additional income after retirement, it was found from their occupation. For planning on habitation after retirement, it was found that most subjects desired to live in the sane residences with their families. For preparation on residential environment after retirement, it was found that people with preparation and without preparation were equal. For preparing home appliances suitable with physical condition after retirement, it was found that most subjects had no preparation. For planning on convenience of transportation in any emergency case, most subjects had already planned. 2) For elements related to preparation, it was found that educational level, marital status, income, occupational stability, duration before retirement and news and information perception regarding preparation on retirement had relationship with preparation for finance and expenditure. Elements related to preparation for habitation were educational level, marital status, duration before retirement and news and information perception regarding preparation on retirement while elements on income and occupational stability had no relationship with preparation for self-reliance on habitation. 3) Problems found in this research were: (1) information perception regarding preparation on retirement was in low level; (2) the proportion of advance expenditure planning on health may be too much; (3) most people lacked of knowledge on RMF and LTF; (4) the proportion of reserve money was mostly not specified clearly; (5) most subjects had were lavatories that may caused them injured.

Keywords: Elderly, Retire, Preparation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้สูงอายุดูเหมือนจะได้รับความสนใจจากนานาประเทศรวมถึงในประเทศไทยด้วย เป็นที่ทราบกันแล้วในปัจจุบันว่าความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุขนั้นทำให้อัตราการตายของประชากรลดลง ส่งผลให้อายุเฉลี่ยของประชากรทั่วโลกนั้นมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับหลายประเทศทั่วโลกมีนโยบายต่างๆ ที่ต้องการควบคุมอัตราการเกิดของประชากรในประเทศตนเองหลังจากมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรในยุคที่เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (Baby Boomer) ทำให้อัตราการเกิดของประชากรลดลง และจากความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่มีนโยบายการควบคุมประชากรในการวางแผนครอบครัว ส่งผลให้อัตราการเกิดของประชากรในประเทศไทยลดลงเช่นเดียวกับนานาประเทศ ทำให้สัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสวนทางกันกับประชากรวัยเด็กหรือวัยแรงงานในอนาคตที่มีแนวโน้มลดลง ทำให้ในปัจจุบันนั้นประเทศหลายประเทศทั่วโลกเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และอีกหลายประเทศได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ไปเรียบร้อยแล้ว (วรณูช ลิปิยารักษ์, 2552: 1)

ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีช่วงระยะเวลาหลายปีเพื่อเตรียมพร้อมการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ เช่น ประเทศฝรั่งเศสใช้เวลามากกว่า 100 ปี เริ่มจากปี 2408 ประเทศอิตาลีและสวีเดนใช้เวลามากกว่า 60 ปี เป็นต้น ซึ่งประเทศเหล่านี้แม้มีระยะเวลานานในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์แต่ก็มีพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมมาก่อน จะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วเหล่านี้ยังใช้เวลาหลายทศวรรษในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ แต่ก็ยังมีปัญหาต่างๆ อาทิเช่น ปัญหาด้านสัดส่วนแรงงานต่อประชากรทั้งหมดที่ลดลง ปัญหาด้านรายจ่ายของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นและรายได้ของภาครัฐที่ลดลง เป็นต้น ซึ่งในขณะที่ประเทศที่กำลังพัฒนานั้นมีระยะเวลาค่อนข้างสั้นในการเปลี่ยนผ่านจากสังคมผู้สูงอายุไปเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ อาทิเช่น ประเทศสิงคโปร์มีระยะเวลาประมาณ 19 ปี ประเทศไทยมีระยะเวลาประมาณ 20 ปี (สมบุญ ยมนา, 2551: 1)

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2548 แล้ว โดยจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (อ้างถึงใน ไพโรจน์ วงศ์วิวัฒน์, 2552) คาดการณ์ว่าในปี 2567 ประเทศไทยจะมีประชากรทั้งหมด 70 ล้านคน โดยเป็นประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปจำนวนร้อยละ 15 จากประชากรทั้งหมด ซึ่งจากปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 10 จากประชากรทั้งหมด นั้นหมายความว่าเมื่อสัดส่วนโครงสร้างของประชากรผู้สูงอายุต่อประชากรวัยแรงงานในประเทศเปลี่ยนไป ทำให้ประชากรวัยแรงงานจะต้องแบกรับภาระการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น อาทิเช่น ภาครัฐอาจจะต้องเก็บภาษีมากขึ้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งถ้าหากประชากรที่กำลังเข้าสู่ผู้สูงอายุไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินของตนเองเลย ก็อาจมีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพารัฐสวัสดิการมากไป และอาจจะเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้ และนอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วนั้น โครงสร้างครอบครัวของประชากรในประเทศก็เปลี่ยนไปด้วย โดยเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดียวกันมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการอยู่อาศัยแยกออกจากกลุ่มเครือญาติ จากเดิมที่อาจจะอยู่บ้านเดียวกันหรือละแวกบ้านเดียวกัน ก็อาจจะย้ายออกไปเพื่ออยู่อาศัยกับ

ครอบครัวใหม่ ซึ่งโครงสร้างครอบครัวเดิมนั้นจึงเป็นแนวโน้มที่อาจจะทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่อาศัยโดยลำพัง หรือบางรายอาจจะถูกทอดทิ้งและอาจจะไม่มีที่อยู่อาศัยที่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งถ้าหากประชากรที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย หรือไม่ทราบว่าตนเองนั้นจะอยู่อาศัยที่ไหนหรือกับใคร ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศและกลายเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมได้เฉกเช่นเดียวกันกับปัญหาในด้านอื่นๆ

แม้การเข้าสู่วัยผู้สูงอายุนั้นคือเรื่องปกติของชีวิต แต่จากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นย่อมจะส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศ ซึ่งถ้าหากผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุนั้นมีการเตรียมตัวและตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองจะเผชิญในอนาคต และมีเวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพแล้วนั้น ก็จะสามารถช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศในอนาคตได้อีกแนวทางหนึ่ง

ในการศึกษาเรื่อง “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุของกลุ่มที่กำลังจะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปีข้างหน้า” ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มประชาชนในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื่องจากในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพรนั้นเป็นศูนย์กลางของย่านเศรษฐกิจที่กำลังเจริญเติบโต มีภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการบริการเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ศึกษาเลือกศึกษาพื้นที่นี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชน และเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านเงินออมและการพึ่งตนเองด้านที่อยู่อาศัยของประชาชนที่จะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปีข้างหน้าที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร
2. ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของประชาชนที่จะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปีข้างหน้าที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร
3. ศึกษาปัญหาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและแนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุของประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่เลือกนั้น จะใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ กลุ่มประชาชนที่มีอายุระหว่าง 40-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพรมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน ซึ่งจำแนกเป็นเพศชายที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 3 คน, เพศชายที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 3 คน, เพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 3 คน และเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 3 คน

โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะมีหนังสือแนะนำตัวจากคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ให้แก่เจ้าหน้าที่เขตเทศบาลเมืองชุมพร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะมีการแนะนำให้เข้าถึงผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-informant) ที่อยู่ในขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ จากนั้นจะทำการสัมภาษณ์ สังเกตและจดบันทึกข้อมูล พร้อมทั้งขอ

อนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา โดยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) นั้นจะถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยหลักการการตีความจากข้อมูลจริงที่ได้รับจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการวิเคราะห์นั้นจะถูกดำเนินไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่มีแนวโน้มเข้าไปสู่ศูนย์กลางของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนมากที่สุด โดยจะมีการนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กัน

ผลการศึกษา

1. ศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านเงินออมและการพึ่งตนเองด้านที่อยู่อาศัยของประชาชนที่จะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปีข้างหน้าที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านเงินออมและการพึ่งตนเองด้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งนั้นมีการวางแผนรายรับภายหลังเกษียณอายุของตนเองแล้ว โดยรายรับโดยส่วนใหญ่จะมาจากอาชีพหรือธุรกิจเดิมที่ตนเองนั้นทำอยู่ในช่วงเวลาก่อนเกษียณอายุ แต่อาจจะลดบทบาทลงหรืออาจจะทำไม่เยอะเท่าช่วงก่อนเกษียณอายุ รองลงมานั้นมีการวางแผนว่าจะทำอาชีพเสริมอื่น โดยอาชีพเสริมที่เลือกนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขายอาหารและเครื่องดื่ม

ด้านการวางแผนรายจ่ายและการกำหนดค่าใช้จ่ายต่างๆ ภายหลังเกษียณอายุนั้นพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งมีการวางแผนค่าใช้จ่ายด้านอาหารบำรุงสุขภาพร่างกายและค่ารักษาพยาบาลไว้เป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก รองลงมาคือค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาบุตรและค่าใช้จ่ายเพื่อการทำธุรกิจเพิ่มเติมภายหลังเกษียณอายุ ส่วนประชากรที่ไม่ได้วางแผนด้านค่าใช้จ่ายภายหลังเกษียณนั้นคิดเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ด้านการสะสมเงินออมและทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ นั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด ล้วนแล้วแต่เก็บสะสมเงินออมในรูปแบบของบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ และอีกกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมดนั้นมีการฝากเงินออมในรูปแบบของบัญชีเงินฝากประจำควบคู่กันด้วย มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เก็บสะสมเงินออมในรูปแบบของทองคำและรูปแบบของอสังหาริมทรัพย์

ด้านการเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบการลงทุนเพื่อการเลี้ยงชีพภายหลังเกษียณนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งนั้นมีการเก็บสะสมเงินออมลักษณะนี้ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์มากที่สุด รองลงมาคืออยู่ในรูปแบบของ กบข. หรือกองทุนของหน่วยงานต่างๆ

ด้านการเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบอื่นๆ พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งนั้นมีการเก็บสะสมเงินออมในลักษณะนี้ เช่น กองทุนรวมหุ้นสามัญ พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน ตราสารหนี้ หรือตราสารทุน เป็นต้น ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างอีกครึ่งหนึ่งนั้นไม่มีการเก็บสะสมเงินออมในลักษณะนี้เลย

ด้านการวางแผนสำรองฉุกเฉินด้านการเงินหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินนั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งมีการวางแผนสำรองฉุกเฉินด้านการเงินแล้วอย่างเป็นสัดส่วน และมีเพียงบางส่วนที่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีเงินสำรองฉุกเฉินเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งประชากรในส่วนนี้มีแนวโน้มที่จะต้องหยิบยืมเงินจากบุคคลอื่น หากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินที่จำเป็นจะต้องใช้เงินเกิดขึ้น

ด้านการวางแผนอาชีพอื่นหรืองานอดิเรกภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า นั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง วางแผนว่าจะทำอาชีพเดิมอยู่ แต่อาจจะทำไม่มากเท่ากับช่วงก่อนเกษียณ รองลงมาคือการทำงานอดิเรกอื่นเพิ่มเติม เช่น ค้าขายอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังไม่คิดวางแผนว่าจะทำอาชีพอื่นหรืองานอดิเรกอื่นเสริมภายหลังเกษียณอายุหรือไม่

ด้านการวางแผนในการทำพินัยกรรมเพื่อแบ่งทรัพย์สินสมบัตินั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดนั้น ยังไม่มีการตัดสินใจเพื่อวางแผนแบ่งทรัพย์สินสมบัติอย่างเป็นทางการ แต่ส่วนใหญ่ก็คาดว่าคงจะยกทรัพย์สินให้กับทายาทของตนเองอย่างแน่นอน

ด้านการวางแผนเรื่องที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้า นั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งนั้นวางแผนว่าจะอยู่อาศัยที่บ้านหลังเดิมที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน รองลงมานั้นพบว่ามีกรวางแผนว่าจะอาศัยอยู่ที่บ้านหลังใหม่ ซึ่งไม่ใช่บ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน และมีประชากรกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้า

ด้านการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่คิดว่าต้องการจะอยู่เป็นที่พักภายหลังเกษียณอายุนั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งนั้นยังไม่มีเตรียมความพร้อมด้านการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ซึ่งส่วนใหญ่ก็นั้นให้ความเห็นว่าเมื่อถึงเวลาเกษียณอายุ ค่อยคิดปรับปรุงหรือเพิ่มเติมก็ได้ และอีกเกือบครึ่งหนึ่งนั้นมีการวางแผนว่าจะปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณรอบบ้าน เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ หรือชุดบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

ด้านการจัดเตรียมสภาพวัสดุอุปกรณ์ภายในบ้านให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตนเองภายหลังเกษียณนั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งนั้นไม่มีการวางแผนในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น วัสดุปูพื้นกันลื่น ราวจับบริเวณห้องน้ำ หรือเพิ่มแสงสว่างภายในบ้าน โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าที่มีอยู่นั้นก็มีความเพียงพอแล้ว และเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์บางอย่างนั้นค่อยคิดตั้งในภายหลังก็ได้ และกลุ่มตัวอย่างจำนวนรองลงมานั้นได้มีการเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์บางอย่างแล้ว และกำลังวางแผนจะปรับปรุงเพิ่มเติมอีกในอนาคตอันใกล้

ด้านการวางแผนเรื่องความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ หากเกิดเหตุฉุกเฉินนั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งหมดนั้นมีการวางแผนการเดินทางไว้แล้ว และส่วนใหญ่ก็แทบจะไม่มีกังวลเกี่ยวกับการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ หากเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น สถานพยาบาล หรือสถานีตำรวจ

2. ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมของประชาชนที่จะเป็นผู้สูงอายุในอีก 10-20 ปีข้างหน้าที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร

องค์ประกอบด้านระดับการศึกษาสูงสุดนั้นมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่าย โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนนั้นมีการวางแผนรายรับภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า และส่วนใหญ่ก็มีการวางแผนรายจ่ายภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้าเช่นกัน ซึ่งผู้ที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีนั้นมีการวางแผนรายรับและรายจ่ายภายหลังเกษียณล่วงหน้าเป็นสัดส่วนที่มากกว่าครึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ด้านการเก็บสะสมเงินออมทั้งในรูปแบบบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธุรกรรมประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ระยะยาว และการซื้อตราสารทางการเงินต่างๆ นั้น พบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนนั้นมีการเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบนี้ เป็นสัดส่วนที่มากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าครึ่ง

หนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ด้านการวางแผนด้านการเงินหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินนั้น ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีการวางแผนแทบทุกคน ส่วนผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีนั้น มีการวางแผนเป็นจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ด้านการวางแผนอาชีพอื่นหรืองานอดิเรกที่จะทำภายหลังเกษียณอายุนั้น พบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว ส่วนผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีนั้นมีเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่มีการวางแผนอย่างชัดเจน ด้านการวางแผนในการแบ่งทรัพย์สินสมบัตินั้น ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่จะยกทรัพย์สินสมบัติให้กับทายาทหรือบุตรของตนเอง ซึ่งผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่จะยกทรัพย์สินสมบัติให้กับทายาทหรือบุตรของตนเองเช่นกัน แต่ก็ยังไม่มีการวางแผนอย่างชัดเจน ด้านการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยนั้น ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าระดับปริญญาตรีทุกคนนั้นมีการวางแผนแล้วว่าจะอาศัยอยู่กับใคร ด้านการวางแผนปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่จะอยู่อาศัยภายหลังเกษียณนั้น ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการวางแผนมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีอยู่เล็กน้อย ด้านการวางแผนติดตั้งวัสดุหรืออุปกรณ์ภายในบ้านให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายตนเองภายหลังเกษียณนั้น ทั้งผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าระดับปริญญาตรีนั้น มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการวางแผนในด้านนี้ ส่วนการวางแผนด้านความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ หากเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น สถานพยาบาล หรือสถานีดารวจนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว และส่วนใหญ่ไม่ค่อยแสดงความกังวลเกี่ยวกับการเดินทางมากนัก

องค์ประกอบด้านสถานภาพสมรสนั้นมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่าย โดยพบว่าเพศชายที่สมรสแล้วนั้นจะมีการวางแผนด้านรายรับและรายจ่ายภายหลังเกษียณอายุทุกคน ส่วนเพศหญิงที่สมรสแล้วนั้นเกือบทั้งหมดจะมีการวางแผนรายรับภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้า และอีกเกือบครึ่งหนึ่งนั้นมีการวางแผนรายจ่ายภายหลังเกษียณล่วงหน้า ส่วนการเก็บสะสมเงินออมนั้น จะมีการเก็บสะสมในรูปแบบของบัญชีร่วมกับสามีหรือแม่แต่การเปิดบัญชีเพื่อฝากในนามบุตร ด้านการวางแผนในการแบ่งทรัพย์สินสมบัตินั้น ถ้าเป็นเพศหญิงที่สมรสแล้ว ส่วนใหญ่จะยกหน้าที่ให้กับสามีในการตัดสินใจและรับผิดชอบ และบุคคลที่มีสถานภาพสมรสแล้วทุกคนมีการวางแผนจะอาศัยอยู่กับครอบครัวและบุตรหลาน ส่วนบุคคลที่เป็นหม้ายนั้นมีความคิดที่จะไปอยู่ที่พักอาศัยที่จัดเตรียมไว้สำหรับผู้สูงอายุ

องค์ประกอบด้านรายได้และความมั่นคงของอาชีพนั้นมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่าย ซึ่งบุคคลที่มีการเก็บเงินออมและทรัพย์สินต่างๆ อยู่หลากหลายรูปแบบนั้นจะมีการวางแผนด้านการเงินและการใช้จ่ายที่ดี ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับราชการนั้นมีการวางแผนรายรับและรายจ่ายภายหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้าแทบทุกคน ส่วนการเก็บสะสมเงินออมและการเก็บเงินออมในรูปแบบการลงทุนระยะยาวนั้นส่วนใหญ่เป็นสิทธิประโยชน์เฉพาะของข้าราชการ ซึ่งผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับราชการนั้นมีการเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบนี้เกินครึ่งหนึ่ง แต่องค์ประกอบด้านรายได้และความมั่นคงของอาชีพนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย เพราะประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เลือกที่จะอาศัยอยู่บ้านหลังเดิม

องค์ประกอบด้านระยะเวลาก่อนการเกษียณอายุนั้นมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่าย สังเกตได้จากการเก็บออมของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40-49 ปีนั้นมีการเก็บออมในรูปแบบการลงทุนระยะยาวเพียงครั้งหนึ่งของประชากรกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น เมื่อเทียบกับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50-59 ปี ที่มีการเก็บออมระยะยาวเกือบทุกคน ส่วนการเก็บออมในรูปแบบอื่นๆ เช่น หุ้นสามัญ หุ้นกู้ กองทุนรวม พันธบัตร ของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40-49 ปีนั้นก็มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเทียบกับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50-59 ปี ที่มีการเก็บออมในรูปแบบนี้เกือบทุกคน ด้านการวางแผนสำรองฉุกเฉินทางการเงินหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40-49 ปี จะมีการเตรียมตัวที่น้อย เช่น ถ้าไม่มีก็อาจจะหยิบยืมญาติพี่น้อง ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50-59 ปีนั้น แทบจะมีการวางแผนสำรองฉุกเฉินด้านการเงินกันทุกคน และองค์ประกอบด้านระยะเวลาก่อนการเกษียณอายุนั้นยังมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย แม้ว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลือกที่จะอาศัยอยู่บ้านหลังเดิม แต่ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40-49 ปีจำนวนครึ่งหนึ่งนั้น ยังไม่มีการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่จะให้อยู่อาศัยภายหลังเกษียณ นอกจากนี้ ยังไม่มีการวางแผนที่จะติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ภายในบ้านให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายหลังเกษียณเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งด้วย

องค์ประกอบด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุนั้นมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่าย ซึ่งจะสังเกตได้จากการวางแผนรายรับรายจ่ายภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้าของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ภรรยา หรือเพื่อน ซึ่งในกลุ่มนี้มีเพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่ไม่มีการวางแผนรายจ่ายเพิ่มเติมเนื่องจากเห็นว่าอีกนานหลายปีกว่าที่ตนเองจะเข้าสู่วัยเกษียณ ส่วนด้านการเก็บสะสมเงินออมนั้น เกือบทั้งหมดมีการสะสมเงินออมในรูปแบบการลงทุนระยะยาวและการสะสมเงินออมในรูปแบบอื่นๆ และนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้เกินกว่าครึ่งได้มีการวางแผนสำรองฉุกเฉินด้านการเงินหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินไว้แล้วอย่างชัดเจน ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่นๆ เช่น อ่านตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ หรือเห็นทางรายการโทรทัศน์นั้น กว่าครึ่งหนึ่งมีการวางแผนรายรับรายจ่ายภายหลังเกษียณไว้ล่วงหน้าแล้ว และเกือบครึ่งหนึ่งนั้นมีการเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบการลงทุนระยะยาว และองค์ประกอบด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุนั้นยังมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยเช่นกัน แม้ว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลือกที่จะอาศัยอยู่บ้านหลังเดิม แต่ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิดนั้นมีการวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ต้องการจะอยู่อาศัยเกือบทั้งหมด ซึ่งมากกว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่นๆ ที่วางแผนดังกล่าวแล้ว ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิดนั้นมีการวางแผนจัดเตรียมสภาพวัสดุอุปกรณ์ภายในบ้านให้เหมาะสมกับร่างกายตนเองภายหลังเกษียณนั้นคิดเป็นจำนวนเกือบทั้งหมด ซึ่งมากกว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่นๆ ที่วางแผนดังกล่าวแล้ว ซึ่งมีจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น

3. ศึกษาปัญหาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและแนวทางการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองชุมพร

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถจำแนกปัญหาและแนวทางส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการเผยแพร่ของทางภาครัฐนั้นมีน้อยมาก ทำให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น อาจจะไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเตรียมตัวเข้าสู่วัยเกษียณที่มากพอ อาจก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต เช่น ปัญหาด้านสัดส่วนประชากรวัยแรงงานที่จะต้องแบกรับภาระการทำงานเพื่อเลี้ยงประชากรวัยชราที่มีจำนวนมากขึ้น เป็นต้น ทางภาครัฐจึงควรที่จะตระหนักถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง

2. การวางแผนงบประมาณด้านค่าใช้จ่ายประเภทอาหารบำรุงสุขภาพ ค่ายารักษาโรค หรือค่ารักษาพยาบาลภายหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้าของประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น เป็นสัดส่วนที่อาจจะมากเกินไป ทั้งที่แท้จริงแล้วการรักษาสุขภาพร่างกายโดยการออกกำลังกาย และทานอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการนั้น อาจจะเป็นวิธีที่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดและทำให้สุขภาพแข็งแรงได้ง่ายที่สุด ซึ่งภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรจะส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมตัวเข้าสู่วัยเกษียณอายุด้านสุขภาพเช่นกัน

3. การเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบการลงทุนระยะยาวเพื่อการเลี้ยงชีพภายหลังเกษียณประเภทกองทุน RMF และกองทุน LTF ของประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่รู้จักกองทุนเหล่านี้เลย ทั้งที่กองทุนเหล่านี้น่าจะเป็นการลงทุนระยะยาวที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและผลตอบแทนที่ค่อนข้างดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางภาครัฐและทางภาคธนาคารควรจะเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์การเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบการลงทุนระยะยาวประเภทนี้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและหันมาเลือกเก็บออมประเภทนี้ให้มากขึ้น

4. การวางแผนสำรองฉุกเฉินด้านการเงินของประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น ส่วนใหญ่จะไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นจำนวนเงินที่เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือน และส่วนใหญ่ก็ไม่ได้แยกบัญชีเงินสำรองฉุกเฉินออกจากบัญชีเงินเก็บออมด้วย ซึ่งอาจจะต้องมีแรงจูงใจให้ประชาชนนั้นตระหนักถึงการวางแผนสำรองฉุกเฉินเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุเท่าไรก็ตาม

5. ส้วมภายในบ้านของประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น บางส่วนยังใช้เป็นส้วมซึม ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอาการเมื่อยลำได้ง่าย และอาจจะเป็นหนึ่งในสาเหตุของอุบัติเหตุในห้องน้ำ ทางภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นควรจะจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เปลี่ยน รวมทั้งภาครัฐอาจจะออกกติกาต่างๆ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้การเปลี่ยนแปลงนี้สำเร็จอย่างรวดเร็ว

สรุปและอภิปรายผล

การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่ายของประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่าการเตรียมความพร้อมด้านรายรับภายหลังเกษียณอายุนั้นจะมีการเตรียมความพร้อมที่น้อยกว่าด้านรายจ่าย เนื่องจากรายรับนั้นเป็นสิ่งที่คาดการณ์ได้ยากกว่า เนื่องจากหากตนเองนั้นเกษียณอายุแล้วอาจทำให้รายรับส่วนใหญ่ขาดหายไป ส่วนรายจ่ายนั้นเป็นสิ่งที่ค่อนข้างประมาณการได้ง่าย โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดว่ารายจ่ายอาจไม่แตกต่างจากปัจจุบันมากนัก ด้านการเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่แล้วประชากรกลุ่มตัวอย่างจะเก็บ

สะสมเงินออมไว้ในบัญชีออมทรัพย์ และถ้ามีเงินออมส่วนเกินก็จะนำไปเก็บไว้ในบัญชีเงินฝากประจำ ส่วนการเก็บสะสมเงินออมไว้ในรูปของทองคำและอสังหาริมทรัพย์นั้น อาจจะเป็นความต้องการสะสมเพราะชื่นชอบและคาดว่ามูลค่าอาจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต ส่วนการเก็บสะสมเงินออมในระยะยาวเพื่อการเลี้ยงชีพภายหลังเกษียณนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีสวัสดิการพิเศษหรือกองทุนเฉพาะของหน่วยงานนั้นๆ อาจจะมีเก็บสะสมเงินออมด้วยการนำเงินไปสะสมทุกเดือนในรูปแบบสวัสดิการพิเศษหรือกองทุนเฉพาะนั้นๆ และบางส่วนที่ไม่มีสิทธิ์เก็บออมในรูปแบบนี้มักมีแนวโน้มเก็บสะสมเงินออมในรูปแบบประกันชีวิตออมทรัพย์ระยะยาว ส่วนการเก็บออมในรูปแบบของกองทุนรวม ทรัสต์ ทรัสต์ หรือพันธบัตรรัฐบาลนั้น อาจมาจากปัจจัยความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ความถนัด และการยอมรับความเสี่ยงส่วนบุคคลมากกว่า ด้านการวางแผนการเงินด้านการเงินของประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้น มีเพียงบางส่วนที่แบ่งเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน และส่วนใหญ่นั้นเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินก็คิดว่าอาจต้องนำเงินเก็บในบัญชีออมทรัพย์มาใช้จ่ายก่อน ด้านการวางแผนอาชีพหรืองานอดิเรกอื่นทำเพื่อหารายได้เพิ่มเติมนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดจะทำอาชีพเดิมไปก่อน จนกระทั่งเหนื่อยหรือเบื่อแล้วอาจจะหยุดทำ ด้านการวางแผนในการทำพินัยกรรมเพื่อแบ่งทรัพย์สินสมบัตินั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีการตัดสินใจแน่นอน เพียงแต่คิดว่าอาจยกทรัพย์สินสมบัติให้ทายาท ด้านองค์ประกอบที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่ายนั้น ได้แก่ องค์ประกอบด้านระดับการศึกษาสูงสุด องค์ประกอบด้านสถานภาพสมรส องค์ประกอบด้านรายได้และความมั่นคงของอาชีพ องค์ประกอบด้านระยะเวลาก่อนการเกษียณอายุ และองค์ประกอบด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุ ซึ่งจากที่ทำการเก็บข้อมูลแล้วนั้นจะพบว่ามีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและการใช้จ่ายหลายประการ เช่น 1) ประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้นวางแผนงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพร่างกายภายหลังเกษียณเป็นสัดส่วนที่มากเมื่อเทียบกับงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านอื่นๆ 2) ประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีการแบ่งเงินสำรองฉุกเฉินไว้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน 3) ประชากรกลุ่มตัวอย่างไม่รู้จักรับประกันหรือการลงทุนที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น กองทุน RMF หรือกองทุน LTF เป็นต้น

ส่วนการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณนั้น พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะอยู่อาศัยกับบุคคลในครอบครัว เช่น คู่สมรส บุตรหลานหรือญาติพี่น้อง มากกว่าที่จะอาศัยอยู่ลำพังเพียงคนเดียว เนื่องจากความสะดวกหลายประการ เช่น มีบุตรหลานคอยอยู่ใกล้ซัด ทำให้ไม่รู้สึกลำพัง และอาจจะช่วยเหลือเรื่องกิจการของครอบครัวในบางรายด้วย ส่วนการวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ต้องการจะอาศัยอยู่ภายหลังเกษียณนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่นั้นปรับปรุงสภาพแวดล้อมได้ลำบาก เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ย่านใจกลางเมือง จึงอาจจะทำได้อย่างมากคือการประดับตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับ และกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่สามารถปรับปรุงสภาพแวดล้อมได้นั้น ก็อาจวางแผนที่จะตกแต่งสวนบริเวณบ้าน หรือแม้แต่การขุดบ่อปลาและสร้างลานตีกอล์ฟ ส่วนการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตนเองภายหลังเกษียณนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ยังไม่มีการวางแผนในการติดตั้งวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม เนื่องจากเห็นว่าสิ่งเหล่านี้สามารถติดตั้งเพิ่มเติมได้โดยใช้เวลาไม่นานนัก เพราะฉะนั้นหากถึงเวลาที่ต้องใช้แล้วค่อยติดตั้งในภายหลังก็ได้ ส่วนการวางแผนเรื่องความสะดวกสบายในการไปสถานที่

ต่างๆ หากเกิดเหตุฉุกเฉินนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดนั้นคิดว่าเส้นทางแค่เพียงไม่กี่นาทีก็ถึงที่หมายแล้ว จึงไม่มีเรื่องให้ต้องกังวลถ้าหากเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น ด้านองค์ประกอบที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณนั้น ได้แก่ องค์ประกอบด้านระดับการศึกษาสูงสุด องค์ประกอบด้านสถานภาพสมรส องค์ประกอบด้านระยะเวลาก่อนการเกษียณอายุ และองค์ประกอบด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวเกษียณอายุ ส่วนองค์ประกอบที่ไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยภายหลังเกษียณคือ องค์ประกอบด้านรายได้และความมั่นคงของอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางปฏิบัติภายในชุมชน

1.1 การวางแผนเงินสำรองเพื่อใช้ในยามฉุกเฉินของประชาชนในพื้นที่นั้น ควรจะแยกเป็นสัดส่วนออกจากบัญชีเงินออม และสามารถระบุได้ว่าเป็นกี่เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือน เพราะจะช่วยให้สามารถประเมินความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันอยู่ได้ หากไม่มีรายได้เข้ามาในช่วงที่เกิดเหตุฉุกเฉิน

1.2 ส้วมภายในบ้านของประชาชนในพื้นที่บางส่วนนั้นยังเป็นส้วมแบบซึม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอาการบาดเจ็บและปวดเมื่อยได้ง่าย หากสภาพร่างกายอ่อนแอเมื่อย่างเข้าสู่วัยสูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเตรียมตัวเกษียณอายุแก่ประชาชน ให้ประชาชนรับรู้และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

2.2 ภาครัฐควรสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย หรือด้านสุขภาพร่างกายแก่กลุ่มประชาชนที่กำลังเข้าสู่วัยเกษียณอายุ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่ประชาชนอาจจะต้องใช้จ่ายด้านการรักษาสุขภาพร่างกายเป็นสัดส่วนที่มากในอนาคต

2.3 ภาครัฐ และภาคธนาคารควรเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์การลงทุนระยะยาวที่จะช่วยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและเก็บออมเงินระยะยาวในรูปแบบนี้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรจะมีการศึกษาเชิงปริมาณกับกลุ่มประชากรในพื้นที่นี้ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลความถูกต้องหรือคลาดเคลื่อน และทำให้มีผลการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาคส่วนต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของประชาชน

3.2 ควรจะมีการศึกษาในเชิงคุณภาพกับพื้นที่อื่นๆ ด้วย แล้วนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของประชาชน

3.3 ควรจะมีการศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของประชาชนในพื้นที่ โดยศึกษาเชิงคุณภาพ แต่เน้นที่ด้านอื่นๆ เช่น ด้านสุขภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- วรรณช สปิยรักษ์. (2552). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองในผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบุญ ยมนา. (2551). *ประชากรวัยกลางคน: การเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพในสังคมผู้สูงอายุใน 10-20 ปีข้างหน้า*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ วงศ์วุฒิวัฒน์. (2552). *สังคมผู้สูงอายุ เราจะเตรียมรับมือกันอย่างไร?* สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2555, จาก http://www.bangkokbank.com/download/EX_Aging_Society_TH.pdf